

1

**Istraživanje
osnova
pevanja**

U OVOM DELU. . .

U ovom delu vas uvodimo u pevanje. Upoznaćete različite vrste glasova i shvatiti koja kategorija odgovara vašem glasu. Zatim pogledajte zanimljive informacije o tri bitne stvari: držanju tela, disanju i tonu. Trebaće vam odlično držanje kako bi vaše telo zauzelo pravilan stav i time vam omogućilo da pevate najbolje što možete, a potrebno je i da vazduh nesmetano ulazi i izlazi iz njega kako bi moglo da proizvodi sve te sjajne zvuke. Rad na tonu omogućava vam da poboljšate zvuke koje već proizvodite ili da prilagodite svoj ton ako vam, figurativno rečeno, motor pre lupa nego bruji.

Ne žurite dok čitate ova poglavlja. Možda ćete čak poželeti da se vraćate vežbama kako biste redovno održavali svoj vokalni motor.

- » Razmatranje kategorije vašeg glasa
- » Početi od osnova: stav, disanje, ton
- » Upoznavanje sa različitim delovima vašeg glasa
- » Početak primene svoje vokalne tehnike

Poglavlje **1**

Priprema za pevanje

Dakle zanima vas pevanje. Kakvu god muzičku pozadinu i iskustvo da imate, ili ga uopšte nemate, ova knjiga vam može nešto ponuditi. Knjiga sadrži odlične vežbe, pa čak i CD koji vam omogućava da čujete vežbu i pevate uz nju. Ako ste početnik, dobrodošli na brod. U knjizi možete pronaći sve vrste super informacija o pevanju. A ovo poglavlje daje pregled svih onih sjajnih stvari koje u knjizi možete naći.

Pevanje je jedan od najgotivnijih načina izražavanja. Dobro pevanje podrazumeva znanje kako da kontrolišete delove aparata koji stvara zvuk za pevanje. Poglavlja s kojima se u knjizi susrećete daju vam u osnovnim crtama i odgovarajućim redosledom sve ono što o pevanju treba da znate. Ne morate ih čitati po redu da biste dobili ono što vam treba. Neka od kasnijih poglavlja su možda pomalo teška za razumevanje ako nemate baš nikakvog pevačkog iskustva. Međutim, jedini način da to saznate je da se latite knjige i počnete da čitate bilo koju temu koja vas zanima.

Ono što želite da znate od samog početka

Pre nego što odaberete datum za svoj prvi veliki koncert ili recital, potrebno je da više saznate o pevanju. Prvi deo ove knjige pruža vam široku sliku.

Određivanje kategorije vašeg glasa

Pevači obično žele da odrede vrstu svog glasa jer žele da saznaju u koju kategoriju njihov glas spada. Možda ste čuli za sledeće kategorije pevača:

- » **Sopran:** viši ženski glas
- » **Mecosopran:** niži ženski glas
- » **Tenor:** viši muški glas
- » **Bas:** niži muški glas

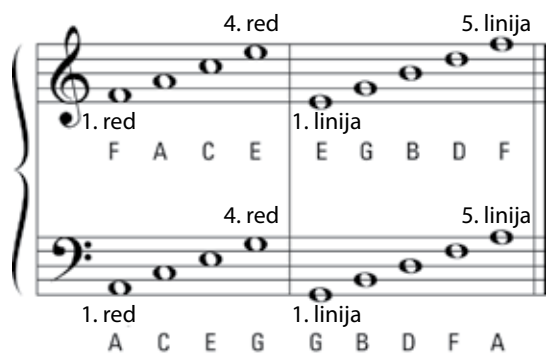
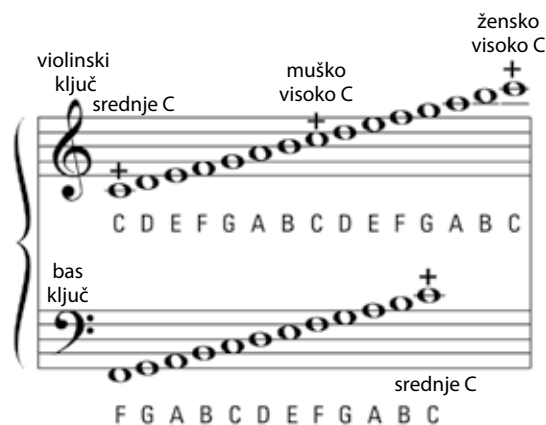
Ako niste sigurni u koju kategoriju vaš glas spada, istražite poglavlje 2. Možete pronaći objašnjenja po čemu se sopran razlikuje od mecosoprana ili tenor od basa. Ne morate već danas da otkrijete kategoriju svog glasa, ali možete istražiti poglavlje kako biste saznali šta treba da slušate dok pevate.

Lociranje nota u notnom sistemu

Kategorije glasova je verovatno lakše shvatiti ako znate da pronađete note u notnom sistemu. (vidi sliku 1-1 u ovom poglavlju.) Nazivi nota su A, B, C, D, E, F i G. Te note se ponavljaju na klaviru.

- » **U violinski ključ spadaju note F, A, C i E.** Počinjući od osnove notnog sistema ka gore, nazivi nota stvaraju reč *face*. Da biste zapamtili druge note možete koristiti i rečenice. Ponovo počev od donje linije pa na gore, note koje se nalaze na uzastopnim linijama su note E, G, B, D i F, početna slova reči u rečenici *Every good boy does fine*.
- » **U bas ključ spadaju note A, C, E i G,** slova kojima započinju reči rečenice *All cows eat grass* ili *All cars eat gas*. Linije u bas ključu su G, B, D, F i A, što odgovara početnim slovima reči u rečenici *Good boys do fine always*. Ako više volite životinje, upotrebite rečenicu *Great big dogs fight animals*.

Ako kažem da je raspon glasa pevača od srednjeg do visokog C, moram da koristim pomoćne linije da bih zabeležila te dve note jer se ne nalaze unutar pet linija notnog sistema. Pomoćne linije su dodatne linije koje se dodaju iznad ili ispod notnog sistema, za one note koje su više ili niže od nota unutar notnog sistema. Kada nađete srednje C na slici 1-1, možete videti dodatni red dodan ispod notnog sistema. Na klaviru ćete srednje C najlakše pronaći tako što ćete pogledati naziv marke otisnut na poklopcu koji prekriva dirke. Ako pronađete naziv marke, ono C koje se nalazi tačno ispod sredine naziva, ili neposredno levo od njega, obično je to srednje C.

SLIKA 1-1:
Lociranje nota u
notnom sistemu.

UPAMTITE

Srednje C naziva se *srednjim C* jer se nalazi u sredini klavijature koja sadrži 88 dirki. Srednje C se naziva i C_4 , jer je četvrto C na klavijaturi. Ako je srednje C, C_4 , onda je sledeće C iznad, C_5 , i tako dalje. C je nota neposredno levo od para crnih dirki. Rastojanje između dve C note naziva se oktava. Ako započnete s brojanjem od prve note C i izbrojite osam belih nota naviše, naići ćete još jednu notu C. To znači da je ona nota E koja se nalazi odmah iznad srednjeg C (C_4), nota E_4 . Priлично lako, ali ne poznaje svaka osoba na koju ćete naići ovaj sistem, pa se držim onoga što funkcioniše: srednje C.

U ovoj knjizi susrešćete se i sa rečima *snizilica* i *povisilica*. *Snizilica* visnu tona spušta za pola stepena (za poluton), a *povisilica* je podiže, takođe za pola stepena. F-povisilica je crna dirka na klaviru između nota F i G. Istu tu crnu dirku između F i G možemo zvati G-snizilicom.

Razmatranje držanja tela, disanja i tona

Prvo što želite je da se uskladite – to jest, da zauzmete optimalan stav tela za pevanje – a zatim da istražite svoje disanje. Disanje tokom pevanja razlikuje se od normalnog disanja jer morate udisati više vazduha i koristiti tu veću količinu tokom dužeg vremenskog perioda. Kada proizvedete strujanje vazduha možete istražiti ton vašeg glasa.

- » **Ispravljavanje držanja za bolji zvuk:** Držanje je veoma važno za dobro pevanje. Ako su svi delovi tela bitni za pevanje pravilno postavljeni, imate zaista dobre šanse da iz vašeg tela izađu svi ti divni zvuci. Znati kako pravilno stajati nije nuklerana fizika, ali će to možda ipak zahtevati malo prilagođavanja. Ako niste navikli da sve vreme stojite sasvim uspravno, u početku ćete se možda osećati pomalo neprijatno. Poglavlje 3 govori o pravilnom držanju za pevanje.
- » **Poznavanje ključnih stvari pravilnog disanja:** Jedna od ključnih stvari dobrog pevanja je znati kako iskoristiti dah za stvaranje zvukova. Možda ne znate kako da udahnete dovoljno vazduha da biste mogli da otpevate neku dugačku frazu. Ako pogledate 4. poglavlje, naći ćete sve vrste vežbi i objašnjenja o tome kako raditi na tehnici disanja da biste mogli da otpevate sve one duge fraze u svojoj omiljenoj pesmi.
- » **Otkrivanje sopstvenog tona:** Vokalni ton je važan jer hoćete da iz vaših usta izlaze najbolji zvuci. Istražujući vežbe na tonu, možete da promenite zvuk svog glasa. Ljudi mi često kažu da žele da promene način na koji zvuče. Da biste to postigli, morate znati kako stvarate zvuk. Dva poglavlja o tonu, poglavlja 5 i 6, pružaju vam poprilično informacija o tome kako proizvesti notu, a zatim šta uraditi da bi ona zvučala na specifičan način.

Usavršavanje vašeg pevačkog glasa

Kada u moždane vijuge upijete osnovne informacije, možete početi da radite na svom pevačkom glasu. Poglavlja 6 do 9 nude vam konkretnije informacije o tome kako stvoriti zvuk koji će biti lično vaš. Ponekad pevači pokušavaju da oponašaju svog omiljenog poznatog pevača. Bolja ideja je da zvučite na sebi svojstven način. Vaš glas može biti jednako fantastičan kao i onaj koji pripada čuvenom pevaču. Samo treba uporno vežbati da biste ga razvili.

Sledi nekoliko tačaka na kojima treba raditi:

- » **Ispunjavanje gledališta rezonancom:** Rezonanca je odjek tona. U poglavlju 7 saznaćete kako se pomoću rezonance projektuje vaš glas. Glasno pevanje proizvodi puno zvuka, ali korišćenje rezonance vam omogućava da zvuk projektujete preko orkestra u zadnji deo koncertne sale. Otkrijte kako vaš glas može da odjekne tako da vas i „Ujka Sem“ iz zadnjeg reda može čuti.

- » **Fino podešavanje samoglasnika i suglasnika:** Davno, još u osnovnoj školi, morali ste da se bavite samoglasnicima i suglasnicima. Pa, svoje znanje o tome možete osvežiti u poglavljima 8 i 9. Ako jasno izgovarate samoglasnike i suglasnike, bićete razumljivi kada pevate. Verovatno ste imali prilike da slušate nekoga kako peva a da niste bili kadri da razumete nijednu jedinu reč. Još je gore kada je pesma na engleskom ili na vašem maternjem jeziku. Time što ćete naučiti kako artikulirati samoglasnike i suglasnike, bićete u stanju da proizvedete specifične zvuke koje će vaša publika moći pratiti.
- » **Zagrevanje glasa:** Vežbanjem se postiže savršenstvo! Nakon što otkrijete sve ove sjajne informacije o pevanju, treba da osmislite plan za redovno vežbanje svog glasa. Ako vam se vežbanje čini stranim konceptom, pogledajte poglavlje 10. Celo poglavlje posvećeno je tome da vam pomogne da shvatite šta da radite kada se zagrejete, i kako na svoju svakodnevnu rutinu vežbanja da primenite vežbe o kojima ste u knjizi čitali. Budući da možete toliko toga istražiti, napravite listu onoga što želite da postignete već danas, a zatim tu listu proširujte svaki put kada vežbate.

Rad na različitim delovima vašeg glasa

Vaš cilj je da vaš pevački glas zvuči kao jedna glatka linija od vrha do dna. Može se dogoditi da se u vašem glasu pojavi nekoliko neravnina i podrhtavanja dok se krećete gore-dole. To je sasvim normalno, ali pomoć vam je pri ruci. Poglavlja 11 i 12 bave se određenim oblastima glasa koje se nazivaju *registri* – grudni glas, glaveni glas, srednji glas i falset. U ovim poglavljima možete otkriti kako zvuči svaki deo glasa i šta raditi s njim. Kada budete spremni, pokušajte da primenite sledeće:

- » **Jačanje srednjeg, dubokog i glavenog glasa da biste postigli potpun vokalni trening:** Prvi korak u vežbanju glasa je da otkrijete različite registre, a zatim da ustanovite kako svaki od njih zvuči. Pošto ih otkrijete, poželetećete da ublažite prelaz iz jednog registra u drugi. Možda ćete otkriti da vaš duboki i glaveni glas zvuče kao da su kilometrima udaljeni. Vežbe u poglavljima 11 i 12 osmišljene su tako da vam pomognu da izravnate neravnine. Možda ćete u početku te vežbe doživljavati kao teške, što je zapravo dobro. Ja nikako ne želim da vam bude dosadno. Čak i ako nikada niste istražili nijedan vokalni zvuk, možete shvatiti kako ove vežbe funkcionišu i dovesti svoj glas u ispravno stanje – potrebno je samo malo vremena i strpljenja.
- Poglavlje 12 vam pomaže da precizirate prelaze u različite registre i proširite opseg svog glasa. Neke pesme zahtevaju fleksibilnost, a vežbe u poglavlju pomažu vam da unapredite svoju spretnost, pa čak i da je isprobate u nekim pop rifovima.

» **Dodavanje belting tehnike na svoju listu veština:** Vašem govornom glasu je neophodna vežba da biste započeli ovladavanjem „belting tehnikom“ (eng. *belting technique*) – tehnikom zadržavanja grudnog glasa preko nivoa prelaza u viši registar, prim. prev. Belting je onaj zvuk koji ćete poželeti da proizvedete za muzičko pozorište (mjuzikl) ili pop-rock pesme. Vežbe počinju od početka, tako da ne morate ništa znati o ovoj tehnici da biste usvojili informacije u poglavlju 13.

Primena vaše tehnike

Pošto istražite svoju tehniku kroz vežbe koje vam pružam, morate da preduzmete sledeći korak. Poglavlja 14 do 18 govore o primeni vaše tehnike. U nekom trenutku poželete da primenite tu zdravu tehniku na konkretne pesme. A onda ćete svakako poželeti da svoju zdravu tehniku i zdrav glas sve vreme održavate. Dok unapređujete svoju tehniku, možete istražiti poglavlja 19 i 20 koja se bave primenom tehnike u situaciji javnog nastupa. Nastupi mogu biti veliki ili mali. No, bez obzira na veličinu publike, svakako ćete želeti da izgledate kao profesionalac i da se dobro osećate zbog onoga što izvodite na sceni.

Da biste započeli primenu svoje tehnike kada pevate za sebe ili druge, uzmite u obzir sledeće:

» **Obuka za pevanje:** Pronalaženje učitelja pevanja može biti pomalo nezgodno. Međutim, kada pronađete pravog učitelja, iskustvo može biti izuzetno korisno. Ako niste sigurni kako da potražite nastavnika, istražite savete i predloge u poglavlju 15. Pronalaženje učitelja može biti najteži deo. Nakon što odgovorite na pitanja u poglavlju 15, imaćete bolju predstavu o tome šta želite od časova pevanja. Bez obzira da li angažujete učitelja pevanja ili ne, informacije o obuci za pevanje različitih muzičkih stilova potražite u 14. poglavlju. Znanje šta se od vašeg glasa zahteva omogućava vam da direktno zaronite u prava poglavlja.

» **Izbor odgovarajućeg materijala za pevanje:** Pronalaženje novih pesama za pevanje može biti neodoljivo. Imate toliko izbora, ali kako da saznate šta vam odgovara? Ideje se nalaze u poglavlju 16. Liste u tom poglavlju nude predloge o tome šta treba tražiti a šta izbegavati prilikom izbora pesama. Bilo da tražite pesmu koju želite da pevate zbog sopstvenog zadovoljstva, bilo pesmu za određenu priliku, svakako ćete želeti pesmu koja ističe vaše adute.

Za više predloga pesama, u dodatku A možete pronaći listu predloženih pesama za poboljšanje vaše tehnike pevanja. Pesme pokrivaju različite muzičke stilove, od klasične do kantri muzike. Pošto odaberete pesmu koju želite da pevate, potražite u poglavlju 17 nekoliko saveta kako da pesmu savladate u kratkom vremenskom roku.

- » **Kako da se prijatno osećate uz muziku i tekst:** U poglavlju 18 možete istražiti glumu da biste je kombinovali sa svojim pevanjem. Zvučati dobro kada pevate je sjajan osećaj, ali vi želite ne samo da dobro zvučite, već i da razumete priču koja stoji iza muzike. Ne morate ništa znati o glumi da biste istražili ovo poglavlje; sve što vam treba je tu.
- » **Prevladavanje treme:** Ako su vam snovi o pevanju zamagljeni strepnjom zbog pevanja pred publikom, 19. poglavlje je samo za vas. Suočavanjem sa svojim strahom i preuzimanjem odgovornosti možete napredovati i osloboditi se treme. Pretpostavkom da bi trebalo da budete sasvim mirni zapravo samo pojačavate psihološki pritisak na svoj nastup. Mnogi poznati izvođači osete tremu pred nastup. Pošto istražite 19. poglavlje saznaćete da je sasvim normalno biti nervozan, ali da uprkos tome možete dobro pevati.
- » **Kako trijumfovati na audiciji:** Toliko pevača sanja o audiciji za brodvejsku predstavu ili o prijavljivanju na takmičenje u pevanju, da sam celo poglavlje posvetio audiciji. Poglavlje 20 sadrži informacije o tome šta možete očekivati na audiciji, ko sve može biti tamo, šta ćete možda morati da pevate ili radite, i kako da se za audiciju pripremite. Pošto se audicija za mjuzikl razlikuje od audicije za operu, svakako želite unapred da znate šta je „košer“, a šta ne.

Uživati u pevanju

Pevanje je daleko više od pukog držanja, stava i tehnike – mada je, naravno, ovladavanje tim elementima jako važno. Ako se koncentrišete samo na tehnički aspekt pevanja, na kraju ćete pevati iz glave a ne iz srca. Setite se da se s vremena na vreme sasvim opustite i zabavite!

Neki izvođači su zaista neverovatni na sceni – očigledno se sjajno zabavljaju – a takođe poseduju odličnu tehniku. Pogledajte 21. poglavlje da biste videli da li je neko od vaših omiljenih pevača zastupljen na mojoj listi izvođača s odličnom tehnikom. A ako želite da vaš nastup bude spektakularan, poglavlje 24 sadrži nekoliko sjajnih saveta o tome kako da nastupite kao profesionalac. Pre svog velikog nastupa, u poglavlju 22 potražite odgovore na najčešće postavljena pitanja o pevanju, a u poglavlju 23 informacije o tome kako da svoj glas održavate zdravim. Održavanje zdravog glasa veoma je važno. Vaše glasne žice su stvarno delikatne i morate da vodite računa o njima. Takođe, možete pročitati korisne informacije o lekovima i drugim faktorima koji utiču na vaš pevački glas. Zdrav glas i dobra tehnika omogućiće vam da se uspešno bavite pevanjem još mnogo godina.

